

בית המשפט המחוזי בחיפה

28 אפריל 2011

ת"צ 38449-04-11 שטיין נ' יוניליוור
ישראל מזון בע"מ

אישור פתיחת תיק

مصادقة على تسجيل قضية

ניתן אישור כי ביום (נُصادق بهذا بأنه في يوم) 28 אפריל 2011 בשעה (الساعة) 11:47 נפתח בבית משפט זה (سجلت في المحكمة قضية تحمل الرقم) ת"צ 38449-04-11 שטיין נ' יוניליוור ישראל מזון בע"מ.

יש להמציא את כתב הטענות הפותח לבעלי הדין שכנגד, בתוך 5 ימים, בדואר רשום עם אישור מסירה, אלא אם כן הורה בית המשפט אחרת.

عليك تسليم لائحة الأدعاء للطرف الآخر خلال 5 ايام بالبريد المُسجل مع وصل تبليغ إلا إذا أمرت المحكمة غير ذلك.

פסקי דין והחלטות מתפרסמים באתר האינטרנט של מערכת בתי המשפט בכתובת www.court.gov.il

בבית המשפט המחוזי בחיפה

ת"צ 11-64-449-38

בעניין:

שטיין טל, ת.ז. 056509284

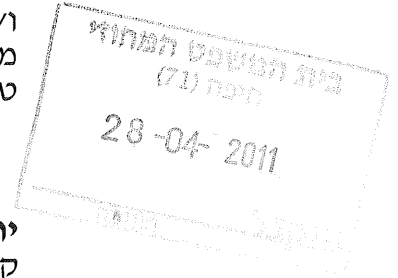
מרר' גזית 4 זיכרון יעקב
ע"י ב"כ עוה"ד רונן קינן (מ.ר. 44183)
ו/או ערן גורן (מ.ר. 56215)
מרר' המגינים 53 חיפה 33265
טל: 04-8507223, פקס: 04-8553007

המבקש (התובע)

נגד

יוניליוור ישראל מזון בע"מ, ח.פ. 512665399
קרית שדה התעופה, בניין "יוניליוור ישראל"
ת.ד. 208, נתבי"ג 70100

המשיבה (הנתבעת)

בקשה בכתב לאישור תובענה ייצוגית

בהתאם לחוק תובענות ייצוגיות, תשס"ו-2006
בעילה של יחסי עוסק-לקוח

בקשה זו ביהמ"ש הנכבד יתבקש להורות כדלקמן:

- א. להורות על אישור התובענה הייצוגית המוגשת בד בבד עם בקשה זו בהתאם לסמכותו בסעיף 8(א) לחוק תובענות ייצוגיות, תשס"ו-2006 (להלן: "חוק תובענות ייצוגיות").
- ב. להגדיר את הקבוצה שבשמה תנוהל התביעה בהתאם להגדרת הקבוצה בבקשה זו או לחילופין כל הגדרה אחרת כפי שיראה ביהמ"ש הנכבד לנכון, בהתאם לאמור בסעיף 10(א) ובסעיף 14(א) לחוק תובענות ייצוגיות.
- ג. להורות על פרסום אישור התובענה ב-3 עיתונים ע"ח המשיבה, בנוסח הפרסום כפי שיראה לביהמ"ש הנכבד לנכון, בהתאם לאמור בסעיף 10(ב) ובסעיף 25 לחוק תובענות ייצוגיות.
- ד. להורות על היות המבקש ובאי כוחו כמתאימים לניהול התובענה הייצוגית, בהתאם לאמור בסעיף 10(ג) ובסעיף 14(א) לחוק תובענות ייצוגיות.
- ה. להורות על עילות התובענה והשאלות של עובדה או משפט המשותפות לקבוצה, בהתאם לאמור בסעיף 14(א) לחוק תובענות ייצוגיות.
- ו. להורות על הסעדים הנתבעים כמפורט בבקשה זו ובכתב התביעה המצ"ב, בהתאם לאמור בסעיף 14(א) לחוק תובענות ייצוגיות.
- ז. לחייב את המשיבה בתשלום הוצאות הגשת הבקשה, לרבות חיובה בתשלום גמול למבקש המייצג ולבאי כוחו, בצירוף מע"מ.

ואלה נימוקי הבקשה:

(א) מבוא

1. עניינה של תביעה זו הינה בהפרה בוטה של תו תקן, בהטעיה צרכנית ובעוולת הרשלנות שמבוצעות ע"י המשיבה.
2. המשיבה, אשר מייצרת במשך שנים רבים דגני בוקר מסוגים שונים, ויתכן שאף מהווה את החברה הגדולה והוותיקה בשוק בתחום זה, מפרה את תו התקן שנקבע לעניין סימון

אריזות של דגני בוקר (ת"י 1118 חלק 1 ו-11) ועושה לעצמה דין לעניין אילו מותגים של דגני בוקר אותם היא מייצרת/משווקת היא מחילה את התקן ובאילו לא.

3. כתוצאה מהשרירותיות הזו בסימון האריזות של מוצריה של המשיבה, לא יכולים צרכנים פשוטים (כגון המבקש) להשוות בצורה טובה ומדויקת בין מוצרים שונים, בין אם של המשיבה ובין אם של חברות מתחרות, שכן השוני בין תכולת האריזות מקשה על חישוב כלכלי נכון של כדאיות הקניה.

4. בבקשה זו יתבקש ביהמ"ש הנכבד לאשר כתובענה ייצוגית תביעה שמטרתה קבלת צו עשה המורה למשיבה לתקן את מוצריה שיפורטו להלן כך שהסימון על האריזה (לרבות התכולה) יתאמו לתקן הקיים בנוגע אליהם, וכן לחייב את המשיבה לפצות את קבוצת התובעים בגין נזקיהם שיפורטו בהמשך.

(ב) הצדדים

5. (א) המבקש הינו אזרח ותושב ישראל, עצמאי במקצועו, נשוי ואב ל-3 ילדים (ועוד אחת צפויה להיוולד בכל יום), ובדומה לאנשים רבים כמותו, נוהג לצרוך את מוצריה של המשיבה, בייחוד בתחום דגני הבוקר.

(ב) המבקש צורך את דגני הבוקר של המשיבה, בין אם לעצמו ובין אם לבני משפחתו, מזה שנים רבות מאוד והוא שם לב לעובדה כי המשיבה משווקת את מוצריה בתחום דגני הבוקר באריזות במשקלים שונים, כפי שיפורט מיד.

(ג) בהקשר זה יצוין כי למבקש ולבני משפחתו אין העדפה מפורשת באשר לאילו דגני בוקר הם צורכים, דהיינו דין המותג "שוגי" כדין המותג "עוגי" כדין המותג "כריות", ולפיכך חשוב למבקש לצרוך את המוצר שיספק לו את התועלת המירבית ביחס שבין משקל המוצר לבין מחירו. לפיכך ישנה חשיבות מכרעת לאחידות בגדלים של המוצרים (ובסימון על האריזות שלהם) כדי שניתן יהיה לבצע על נקלה השוואה מושכלת לגבי כדאיות הרכישה.

(ד) המבקש יציין כי אומנם לפני למעלה משנתיים (ביום 1.1.09) החלו מרבית הסופרמרקטים הגדולים לפרסם בסמיכות למוצרים את משקלם לפי יחידות משקל של 100 גרם /או 1 ק"ג, כדי להקל על הצרכנים את ההשוואה בין מוצרים דומים (דבר שמתחייב לפי התקנות החדשות).

ואולם המבקש ידגיש כי הדילמה שתואר מיד, בה הוא מתקשה והתקשה להשוות בין מוצרי המשיבה לבין עצמם /או בינם לבין מוצרים מתחרים, הינה בעיה ותיקה מאוד, אשר קדמה במשך שנים רבות ליום 1.1.09, מה עוד שגם כיום עדיין נפוצה התופעה שהצרכן אינו יכול לבצע את ההשוואה כאמור בין אם מאחר ומדובר בעוסק שאינו מחויב עפ"י החוק לפרסם מחירים לפי יחידת מידה ובין אם מאחר ומדובר בעוסק שפשוט אינו מקפיד על קיום התקנות, כפי שקורה עדיין לא אחת (גם ברשות שיווק גדולות).

6. (א) המשיבה הינה תאגיד המאוגד כדין בישראל. בין היתר המשיבה מייצרת ומשווקת מוצרים הידועים כדגני בוקר תחת המותגים "תלמה" ו-"תלמה שפעי", העשויים מפתיתי תירס מעובדים /או פתיתי חיטה מעובדים /או סובין מעובד /או דגנים מעובדים מסוגים אחרים, בין אם הם מגיעים עם תוספות שונות (כגון סוכר, שוקולד, פירות וכו') ובין אם לאו (להלן: "דגני בוקר").

(ב) על פי נתונים שפורסמו ביום 9.11.09 באתר האינטרנט של העיתון "גלובס", המשיבה מחזיקה בכ- 60% משוק דגני הבוקר בישראל, כשהמותגים המובילים הינם "כריות" (16.6% מהשוק), קורנפלקס (13.4%), "דליפקאן" ו-"מיקספלקס" (10.4% יחדיו).

(ג) מותגים נוספים של המשיבה בתוך שוק זה הינם ברנפלקס (4.5%), קוקומן (4.3%), שוגי (4.7%) ועוגי (3.1%).

***** רצ"ב הכתבה מאתר גלובס ותסומן א'.**

7. (א) ככל שידוע למבקש, מוצריה של המשיבה מסוג דגני בוקר כוללים בין היתר את המוצרים הבאים:

- "שוגי – דגנים בטעם תות בננה" – 375 גרם.
- "שוגי – קפיצי דגנים בטעם קרמל" – 375 גרם.
- "קוקומן חום לבן – דגנים פריכים בטרם שוקולד רגיל" – 375 גרם.
- "עוגי – דגנים עם פצפוצים בטעם שוקולד" – 375 גרם.
- "כריות – דגנים פריכים ממולאים קרם" – 375 גרם.
- "עוגי שוקו – דגנים מצופים קרם בטעם שוקולד" – 500 גרם.
- "קורנפלקס – פתיתי תירס קלויים" – 500 גרם.
- "קורנפלקס – פתיתי תירס קלויים ללא גלוטן" – 500 גרם.
- "ברנפלקס – פתיתי חיטה מלאה וסובין" – 500 גרם.
- "שוגי בריבוע – דגנים עם קינמון" – 500 גרם.
- "שוגי – קורנפלקס מצופה סוכר" – 500 גרם.
- "שוגי פיצו – פצפוצי אורז במתיקות מעודנת" – 500 גרם.
- "קוקומן – כדורי דגנים בטעם שוקולד" – 500 גרם.
- "קוקומן צדפים – דגנים פריכים בטעם שוקולד" – 500 גרם.
- "קורנפלקס – פתיתי תירס קלויים" – 750 גרם.
- "כריות נוגט – דגנים פריכים ממולאים נוגט בציפוי בטעם שוקולד" – 750 גרם.
- "קוקומן צדפים – דגנים פריכים בטעם שוקולד" – 750 גרם.
- "כריות קרם נוגט – דגנים במילוי קרם נוגט" – 750 גרם.
- "כריות קרם וניל – דגנים במילוי קרם וניל" – 750 גרם.
- "עוגי – דגנים עם פצפוצים בטעם שוקולד" – 750 גרם.
- "שוגי – קורנפלקס מצופה סוכר" – 1 ק"ג.
- "קרנצ'ים – דגנים מחיטה מלאה ושיבולת שועל מלאה ללא תוספת סוכר" – 340 גרם.
- "כריות נוגט – דגנים פריכים ממולאים נוגט בציפוי בטעם שוקולד" – 350 גרם.
- "בננה אגוזים – פתיתי חיטה מלאה בתוספת בננות, אגוזים וצימוקים" – 350 גרם.
- "פירות טרופיים – פתיתי חיטה מלאה בתוספת פפאיה, אננס, מנגו וצימוקים" – 350 גרם.
- "דליפקאן – פתיתי חיטה מלאה מצופים דבש בתוספת אגוזים ושקדים" – 450 גרם.
- "מיקספלקס – פתיתי חיטה מלאה בתוספת קוקוס, תפוחים, בננות וצימוקים" – 450 גרם.
- "קרנצ'פלקס – דגנים מצופים דבש בתוספת פרוסת שקדים" – 450 גרם.
- "קורנפלקס דבש – פתיתי תירס קלויים עם נגיעות דבש" – 575 גרם.
- "דליפקאן – פתיתי חיטה מלאה מצופים דבש בתוספת אגוזים ושקדים" – 600 גרם.
- "קינמונים – דגנים פריכים עם חיטה מלאה בציפוי קינמון" – 680 גרם.
- "כריות נוגט מצופות – דגנים פריכים ממולאים נוגט בציפוי בטעם שוקולד" – 700 גרם.

(ב) מדובר כמובן ברשימה חלקית בלבד שאותה ערך המבקש ע"י בדיקות שביצע, כשלמבקש לא ידועים כלל המותגים של דגני הבוקר שמיוצרים ויוצרו ע"י המשיבה בתקופת 7 השנים האחרונות, ואולם אנו נתמקד בבקשה זו באותם מותגים המודגשים לעיל (ומותגים דומים ככל שאינם מופיעים ברשימה), שהינם מותגים אשר אינם עומדים בדרישות התקן החל על המשיבה כפי שיפורט מיד, וגם כאן ככל הנראה מדובר ברשימה חלקית בלבד.

(ג) העובדות הצריכות לעניין

8. (א) לקראת סוף חודש מרץ 2011 ניגש המבקש לחנות מכולת בשם "קינג סטור" בפרדיס, הסמוכה לביתו (למען הסדר הטוב יובהר כי מדובר בחנות מכולת שבה אין כל פירוט לגבי המוצרים מה מחירם לפי יחידת מידה).

(ב) במסגרת אותה קניה רכש המבקש בין היתר מוצר של המשיבה מסוג "דליפקאן" שתכולתו המוצהרת על גבי האריזה הינה 450 גרם.

(ג) מאחר והתכולה על האריזה של המוצר "דליפקאן" היתה שונה מתכולת מרבית אריזות דגני הבוקר השונים שהוצעו למכירה, שמרביתם היו בגדלים אחידים של 375 ג', 500 ג' ו-750 ג', לא יכול היה המבקש לבצע בחירה מושכלת ולבדוק את כדאיות הרכישה, שכן המבקש התקשה להשוות בין מחיר "דליפקאן" ביחס לכמות תכולתו, לבין מחירם של מוצרים אחרים ביחס לכמות תכולתם.

(ד) יתירה מכך, רק לאחר שהמבקש שילם עבור הקנייה וקיבל לידי את חשבונית הקניה, הוא הבחין בדבר מוזר: בחשבונית הופיע המוצר "דליפקאן" כשלידו נרשם כי תכולת האריזה הינה 500 גרם ולא התכולה האמיתית והמוצהרת של 450 גרם!

(ה) המבקש, אשר הופתע לנוכח הגילוי הנ"ל, ערך בדיקה באינטרנט לעניין נושא הגדלים של אריזות דגני בוקר, ולאחר בדיקה קצרה התברר כי ישנו תקן ישראלי רשמי ומחייב (תקן מס' 1118) הקובע כי אריזות של דגני בוקר חייבות להיות מסומנות וארוזות בגדלים אחידים של 375 גרם, 500 גרם, 750 גרם, 1 ק"ג וכיו"ב. הוזה אומר – אסור לשווק דגני בוקר הארוזים באריזות שתכולתן שונה מהתכולה הקבועה בתקן!

(ו) האמור לעיל הדליק "נורה אדומה" אצל המבקש, אשר אורה התגבר עת הגיע המבקש פעם נוספת ביום 25.4.11 לשם ביצוע קניות במכולת "קינג סטור" בפרדיס. הפעם רכש המבקש את המוצר "מיקספלקס" של המשיבה שתכולתו המוצהרת על גבי האריזה הינה 450 גרם (כמו במקרה של "דליפקאן").

(ז) גם הפעם התקשה המבקש להשוות בין מוצרים שונים של המשיבה בעלי תכולת אריזה שונה, וגם הפעם נדהם המבקש לגלות כי בחשבונית שהוצאה לו נרשם כי המוצר "מיקספלקס" הינו בעל תכולה של 500 גרם במקום 450 גרם שישנה בפועל.

(ח) הפעם ניגש המבקש אל מנהל המכולת ושאל לפשר הדבר, ובתגובה נאמר לו ע"י מנהל המכולת **"כי זה הקודים שניתנים לנו על ידי תלמה"** (הכוונה כמובן לשם המותג ששייך למשיבה).

(ט) כלומר, מה שהמשיבה עושה הוא לא רק למנוע מציבור לקוחותיה (לרבות לקוחות פוטנציאליים) את האפשרות להשוות בין מוצרים שונים מאחר והיא אורזת אותם באריזות בעלות תכולה שונה בניגוד לקבוע בתקן (כמו במקרה של "מיקספלקס" ו-"דליפקאן") אלא שהיא אף מוסיפה חטא על פשע ומקטלגת את המוצרים המפריים הללו כאילו הינם בעלי תכולה תקינה!

(י) כלומר, ככל הנראה המשיבה מודעת לכך שהיא מבצעת דבר שאינו חוקי ואינו תקין – ייצור ושיווק מוצרים שאינם עומדים בדרישות התקן – אלא שהיא אף "מטשטשת את עקבותיה" ומורה לעוסקים אשר מוכרים את מוצריה לציין כאילו מדובר במוצרים תקינים מהבחינה הזאת.

***** רצ"ב תמונות של המוצרים "דליפקאן" ו-"מיקספלקס" ומסומנות ב' מהן ניתן לראות בבירור כי מדובר במוצרים בעלי תכולה בשיעור 450 גרם (ולא 500 גרם) וכך רצ"ב חשבונית הקנייה מיום 25.4.01 ומסומנת ג'.**

9. יצוין, שוב, כי המקרה שתואר לעיל אינו מקרה חד פעמי וגם לא דו פעמי. מדובר בבעיה שבה נתקל המבקש פעמים רבות במשך שנים רבות, במסגרת מקומות שונים בהם ביצע רכישות (לא רק במכולת הנ"ל), בו הוא פשוט לא יכול היה להשוות בצורה טובה ויעילה בין מוצרים שונים של המשיבה, בינם לבין עצמם ו/או בינם לבין מוצרים של חברות מתחרות, עקב אי ההקפדה של המשיבה על התקן הרשמי כפי שיפורט בהרחבה מיד.

ד) עילות התביעה

10. (א) סעיף 63 בפקודת הניקין קובע כדלקמן (ציטוט):

"63. (א) מפר חובה חקוקה הוא מי שאינו מקיים חובה המוטלת עליו על פי כל חיקוק - למעט פקודה זו - והחיקוק, לפי פירושו הנכון, נועד לטובתו או להגנתו של אדם אחר, וההפרה גרמה לאותו אדם נזק מסוגו או מטבעו של הנזק שאליו נתכוון החיקוק; אולם אין האדם האחר זכאי בשל ההפרה לתרופה המפורשת בפקודה זו, אם החיקוק, לפי פירושו הנכון, התכוון להוציא תרופה זו.

(ב) ענין סעיף זה רואים חיקוק כאילו נעשה לטובתו או להגנתו של פלוני, אם לפי פירושו הנכון הוא נועד לטובתו או להגנתו של אותו פלוני או לטובתם או להגנתם של בני-אדם בכלל או של בני-אדם מסוג או הגדר שעמם נמנה אותו פלוני."

(ב) חוק התקנים, תשי"ג-1953 קובע בסעיף 8(א) כדלקמן (ציטוט):

"8. (א) השר רשאי, לאחר התייעצות עם נציגי היצרנים והצרכנים, להכריז בהכרזה שפורסמה ברשומות על תקן מסוים, כולו או חלקו, כעל תקן ישראלי רשמי (להלן – תקן רשמי), אם נוכח כי הדבר דרוש להשגת אחת המטרות האלה:

...
(5) הבטחת תאימות או חלופיות של מוצרים."

(ג) בבג"ץ 1934/95 תה ויסוצקי (ישראל) בע"מ נ' שר הבריאות ואח', פ"ד מט(5) 625 נפסק בעמ' 635 כד (ציטוט):

"הדרך לקביעת תקן מחייב בישראל קבועה בחוק התקנים. חוק התקנים מבחין בין "תקן ישראלי" לבין "תקן ישראלי רשמי". הסמכות לקבוע "תקן ישראלי" נתונה למכון התקנים... הסמכות להכריז כי תקן שנקבע הוא "תקן ישראלי רשמי" נתונה לשר התעשייה והמסחר... הווה אומר: תקן ישראלי שמור לבעליו לטובתו: תו התקן מעיד על איכות המצר. אך תקן כזה אינו מחייב: גם לאחר שנקבע תקן ישראלי למצרך מסוים, עדיין מותר לייצר ולשווק מצרך זה אף אם אינו עומד בתקן" (לשון השופט זמיר בבג"צ 7023/93[3], פסקה 2 לפסק הדין).

אולם הכרזתו של תקן ישראלי כתקן רשמי מקנה להוראותיו תוקף מחייב. ההכרזה הופכת את התקן לחלק מן הדין. בכך היא משנה את הזכויות והחובות של בני החברה, ולפיכך הינה בת-פועל תחיקתי (ראה ע"פ 213/56 היועץ המשפטי נ' י אלכסנדרוביץ ואח' [4])."

(ד) כמו כן, צו הגנת הצרכן (סימון ואריזה של מוצרי מזון), התשנ"ט-1998 קובע בסעיף 4 כדלקמן (ציטוט):

"4. מזון ארוז מראש

האריזה של מוצר מזון ארוז מראש תהיה כמפורט בת"י 1118 חלק 1 – תכולה אחידה של מוצרי מזון ארוזים מראש – כסלו התשמ"ב (נובמבר 1981) כפי שתוקן בגיליון מס' 1 מאדר התשמ"ד (מרס 1984), גיליון תיקון מס' 2 מטבת התשמ"ח (דצמבר 1987) וגיליון תיקון מס' 3 מתמוז התשנ"ח (מרס 1998)."

(ה) מכאן, שהפרה של התקן שנקבע כרשמי ע"י שר התמ"ת, הינה הפרת חובה חקוקה כהגדרתה בפקודת הניקין (מדובר בהפרת חובה חקוקה כפולה: הפרה של התקן והפרה של צו הגנת הצרכן (סימון ואריזה של מוצרי מזון) הני"ל).

11. (א) בחודש נובמבר 1981 תוקן תקן ישראל ת"י 1118 חלק 1. תקן זה תוקן בחודש מרס 1984, דצמבר 1987 ובחודש מרץ 1998. התקן הוכרז כתקן רשמי ופורסם לראשונה ברשומות ביום 2.9.82.

(ב) התקן הני"ל, אשר כותרתו הינה "תכולה אחידה של מוצרי מזון ארוזים מראש: כללי" קובע בין היתר כדלקמן (ציטוט):

"הקדמה"

מטרת תקן זה היא לצמצם את מגוון גודלי יחידות האריזה של מוצרי מזון ארוזים מראש ולקבוע סידרת ערכי תכולה מעוגלים אחידים כגון: 100 ג', 200 ג', 300 ג'. תקן זה עשוי להביא לחיסכון כספי ניכר ליצרנים בארגון מערכות הייצור והשיווק, ולהקל על הצרכנים בהשוואת מחירים...

2. הגדרות

ההגדרות שכוחן יפה בתקן זה:

2.1. מזון ארוז מראש

מזון למכירה קמעונית לפני המכירה (להלן: "המוצר"),

2.2. תכולה

כמות המוצר בלא האריזה ובלא אבזרי עזר, אם נמצאים בו (כגון מקל של שלגון), מבוטאת ביחידות משקל או נפח,

2.3. משקל נקי

תכולה המבוטאת ביחידת משקל.

3. סימון התכולה

3.1. תכולתו הנקייה (נטו) של מוצר תסומן כנדרש להלן, אלא אם נאמר אחרת בתקן המיוחד החל על מוצר מסוים.

...

3.1.2. תכולתו של מוצר מוצק, מוצר למחצה או צמיג תסומן ביחידות משקל כך:

-גרמים (ג') למוצר שתכולתו קטנה מ- 1000 ג'.

-קילוגרמים (ק"ג) למוצר שתכולתו 1000 ג' ויותר.

4. התכולה המוצהרת של המוצרים

התכולה המוצהרת בסימון של המוצרים השונים תהיה כנקוב בתקן המיוחד החל על המוצר הנדון. בהעדר תקן מיוחד תהיה התכולה המוצהרת כנקוב בחלקים של סדרת תקנים זו.

משווקים את המוצר רק באריזות שהתכולה המוצהרת המסומנת בהן היא כאמור לעיל.

למרות האמור לעיל, מותר לשווק מוצרים שלגביהם נקבעו תכולות אחידות בתקנים הנזכרים לעיל, גם באריזות שהתכולה המוצהרת בהן אינה נקובה בתקנים אלה, אם נוסף על סימון התכולה מסומן גם המחיר ליחידת מידה.

סימון המחיר ליחידת מידה יהיה על גבי האריזה, אולם מותר לחילופין לסמן סימון זה במקום בולט לעין במקום המכירה, ליד המוצר, באופן שיאפשר לצרכן לקבל בבירור מידה זה.

*** רצ"ב ת"י 1118 חלק 1 ומסומן ד'.

(ג) בחודש אוגוסט 1982 תוקן תקן ישראלי ת"י 1118 חלק 11. תקן זה תוקן ביום 1.12.88 ופורסם ברשומות כתקן מחייב ורשמי ביום 23.1.92.

(ד) התקן הנ"ל, אשר כותרתו הינה "תכולה אחידה של מוצרי מזון ארוזים מראש: מוצרי מזון יבשים – דגנים מעובדים, קטניות מעובדות וחטיפים עשויים תפוחי אדמה, דגנים וקטניות" קובע בין היתר כדלקמן (ציטוט):

1. חלות

1.1 – חלות התקן

תקן זה קובע את התכולות המוצהרות של המוצרים שלהלן עם תוספות או בלעדיהן: דגנים מעובדים, קטניות מעובדות וחטיפים עשויים תפוחי אדמה, דגנים או קטניות.

1.2 – חלות ת"י 1118 חלק 1

נוסף על דרישות תקן זה, יחולו על המוצר גם דרישות התקן הישראלי ת"י 1118 חלק 1 והגדרותיו.

3. התכולה המוצהרת של המוצרים

תכולתם המוצהרת של המוצרים המפורטים בטבלה 1 תהיה כנקוב בטבלה זו. נוסף על כך תהיה התכולה המוצהרת באריזה חד-מנתית כפולה של 5 ג', אך לכל הפחות 10 ג' ולכל היותר 50 ג'.

טבלה 1

תיאור המוצר:
3.3 – פתיתי תירס מעובדים (קורנפלקס), פתיתי חיטה מעובדים, סובין מעובד, דגנים מעובדים אחרים שאינם בתערובת.

תכולה מוצהרת:
125 ג', 250 ג', 375 ג', 500 ג', 750 ג', 1 ק"ג וכפולות של 1 ק"ג."

***** רצ"ב ת"י 1118 חלק 11 ומסומן ה'.**

12. (א) ומה אנו למדים מהאמור לעיל? אנו למדים שהמשיבה מפרה באופן תדיר ושיטתי את הוראות תקן ת"י 1118 חלקים 1 ו-11, בכך שהיא מייצרת ומשווקת מוצרים שאינם עולים בקנה אחד עם הקריטריונים שנקבעו בתקן, כרשמיים ומחייבים (וראה הרשימה שפורטה בתחילתה של בקשה זו תחת הכותרת "הצדדים").

(ב) תקן ת"י 1118 חלק 1 מגדיר במפורש כי מטרתו של התקן הינה בראש ובראשונה להגן על הצרכן, לעזור לו לכלכל את צעדיו ולהשוות בין מוצרים שונים כדי שיוכל לקבוע איזה מוצר הינו המוצר שהכי טוב ומתאים לו לצרכיו (לרבות צרכיו הכלכליים) ואולם במעשיה ו/או במחדליה של המשיבה, מונעת זאת המשיבה מאת הצרכן.

(ג) מעשיה ו/או מחדליה של המשיבה כאמור לעיל עולה כדי הפרת חובה חקוקה, הן של התקן והן של צו הגנת הצרכן (סימון ואריזה של מוצרי מזון) וזאת בנוסף לעוולות צרכניות כפי שיפורטו מיד.

13. (א) כידוע, יסודות של עוולת הפרת החובה החקוקה הינן כדלקמן:

- הפרת החובה החקוקה על ידי המזיק (הפרה של חובה המוטלת עפ"י חיקוק שאינו פקודת הנזיקין).
- החובה החקוקה נועדה לטובת/להגנת הנפגע.
- הנזק הוא מהסוג אליו התכוון החיקוק.
- הנזק נובע מהפרת החובה החקוקה (קשר סיבתי).
- החיקוק לא התכוון לשלול את התרופה הנזיקית.

(ב) לעניין זה יפים דברי ביהמ"ש בת"א (חי) 1169-07 לאה הראל נ' שטראוס מחלבות בע"מ (פורסם בנבו, 20.10.10) שם נפסק (ציטוט):

"מהוראת ס"ק (5) (לחוק התקנים – ע.ג.) האמורה עולה שהיא מקיימת את התנאי הקבוע בסעיף 63 לפקודת הנזיקין, שהחובה שטוענים להפרתה תהא "לטובתו או להגנתו של אדם אחר, וההפרה גרמה לאותו אדם נזק מסוגו או מטבעו של הנזק שאליו נתכוון החיקוק". נראית לי טענת המבקשת שקביעתה של הוראת סימון תכולה בתקן רשמי מחייב נועדה, בין השאר, לאפשר לצרכנים לכלכל את מעשיהם ובכלל זה, ואולי בעיקר, גם להשוות את מחיר המוצר למחירו של מוצר אחר, בין שהוא דומה ובין שהוא חליפי. יכולתו של הצרכן להשוות מחירים היא נשמת אפה של צרכנות, וכל הגבלה או מניעה של יכולת זו כמוה כפגיעה ביכולתו לקבל החלטות צרכניות מושכלות."

(ג) מכל האמור לעיל עולה כי אין ולא יכולה להיות מחלוקת שבכך שהמשיבה מייצרת ומשווקת מוצרים שונים, שהתקן הרשמי 1118 חלק 1 ו-11 חל עליהם (שכן מדובר בסוגים שונים של פתיתי תירס/חיטה/סובין/דגנים אחרים מעובדים, בין אם יש בהם תוספת ובין אם לא) בלא הקפדה על דרישות התקן, מפרה היא בכך חובה חקוקה וגורמת היא לנזק לצרכנים (בסוגיית הנזק נגיע בהמשך).

(ד) לסיכום – תקן רשמי ומחייב הינו חובה חקוקה, המשיבה ברגע שהחליטה שלא לפעול על פי התקן המחייב הפרה את החובה החקוקה, ובכך גרמה למבקש ולאנשים כדוגמתו לנזק מסוג פגיעה באוטונומיה ואי יכולת להשוות מחירים ולקבל החלטות צרכניות מושכלות, נזק שנבע ישירות מהפרת החובה החקוקה, והחיקוק באופן מפורש נועד למנוע נזקים מסוג זה (כפי שמפורט בפרוטרוט בתקן – "להקל על צרכנים בהשוואת מחירים").

14. (א) אך לא רק בהפרת החובה החקוקה (התקן) פועלת המשיבה שלא כדין. המשיבה כמו כן מפרה הוראות שונות בחוק הגנת הצרכן, התשמ"א-1981 וכדלקמן:

"2. (א) לא יעשה עוסק דבר – במעשה או במחדל, בכתב או בעל פה או בכל דרך אחרת לרבות לאחר מועד ההתקשרות בעסקה – העלול להטעות צרכן בכל ענין מהותי בעסקה (להלן – הטעיה); בלי לגרוע מכלליות האמור יראו ענינים אלה כמהותיים בעסקה:

(1) הטיב, המהות, הכמות והסוג של נכס או שירות.

...
(11) התאמתו של הנכס או השירות לתקן, למיפרט או לדגם."

(ב) המבקש יטען כי בכך שהמשיבה יצרה ושיווקה מוצרים שאינם מתאימים לדרישות התקן, ביצעה היא הטעיה של הציבור אשר עלול לחשוב שהמוצרים אותם הוא קונה מאת המשיבה הינם מוצרים הארוזים ומסומנים בהתאם לתקן.

(ג) בהקשר זה ראה שוב דברי ביהמ"ש בת"א (חי) 1169-07 לאה הראל נ' שטראוס מחלבות בע"מ (פורסם בנבו, 20.10.10) שם נפסק (ציטוט):

"אין מחלוקת כי הסימון על אריזות המוצרים נעשה באופן המפר את הוראת סעיף 107.4 של התקן, ולכן לכאורה קמה החזקה הקבועה בסעיף 2(א)(11) כי זהו "מעשה העלול להטעות את הצרכן" ... סיכום הביניים הוא, אפוא, זה: סימון אריזות המוצרים ביחידות נפח ולא ביחידות משקל מהווה עוולה נזיקית של הפרת חובה חקוקה, וכן הפרה של איסור הטעיה בעניין מהותי בעסקה שהחזקה לגבי קבועה בסעיף 2(א)(11) לחוק הגנת הצרכן."

(ד) הדבר בענייננו חמור שבעתיים שעה שחזקה שהמשיבה מודעת לקיומו ולתוכנו של התקן הרלבנטי (ת"י 1118 חלק 1 ו-11) שכן לא ניתן להסביר אחרת את העובדה שמרבית מוצריה של המשיבה בתחום זה (דגני הבוקר) אכן מסומנים בהתאם לדרישות התקן (קרי ביחי משקל של 375 ג', 500 ג', 750 ג' ו-1 ק"ג) ולפיכך לא ברור מדוע המשיבה לא מקפידה (ככל הנראה ביודעין ומשיקוליה שלה) על חלות התקן על כלל המוצרים שלה שלגביהם חל התקן.

(ה) לכך נוסיף כמובן את העובדה שהמשיבה מדווחת לעוסקים השונים כי קודי המוצרים שאינם עומדים בדרישות התקן (אותם קודים שגם מופיעים בחשבונית שיוצאת ללקוח) הינם קודים שמראים כאילו המוצרים הללו כן עומדים בדרישות התקן – וראה שוב את המקרה של המבקש שם נמסר לו בפירוש ע"י מנהל המכולת כי המשיבה מדווחת לו על מוצרים בעלי תכולת 450 גרם כאילו הם בעלי 500 גרם וזה גם מה שמופיע בחשבונית שמונפקת ללקוח.

(ו) בכך מוסיפה המשיבה לתמהיל ההפרות גם מעשה במכוון, או לפחות ביודעין או לפחות תוך פזיזות וקלות דעת.

(ז) למען הסר ספק יובהר, אם כי לא יכולה להיות לכך מחלוקת, כי בהתאם להגדרות המופיעות בחוק הגנת הצרכן הנ"ל, המשיבה הינה "עוסק" כהגדרתו בחוק, שכן הינה "מוכרת נכס או נותנת שירות דרך עיסוק, לרבות יצרן" וכי המבקש הינו "צרכן" כהגדרתו בחוק שכן הינו "מי שקונה נכס או מקבל שירות מעוסק במהלך עיסוקו לשימוש שעיקרו אישי, ביתי או משפחתי" ולפיכך הוראות חוק הגנת הצרכן (לרבות תקנותיו והצווים שהוצאו מכוחו) חלות על המקרה דנן.

(ח) לאמור לעיל יש להוסיף, שוב, את העוולת הצרכנית שמבצעת המשיבה בכך שהינה מפרה את הוראות צו הגנת הצרכן (סימון ואריזה של מוצרי מזון), התשנ"ט-1998.

15. (א) כפי שצוין לעיל, בכך שהמשיבה מודעת לקיומו של התקן ולחלותו ובכך שהיא מקפידה לסמן חלק גדול ממוצריה בהתאם לדרישות התקן, אך אינה מקפידה עם מוצרים דומים אחרים שלה, מבצעת היא כלפי הציבור (בהעדר ראיות אחרות העלולות להצביע על מעשה מכוון) את עוולת הרשלנות.

(ב) עוולת הרשלנות מוגדרת בסעיפים 35-36 בפקודת הנויקין הקובעים כדלקמן (ציטוט):

35. עשה אדם מעשה שאדם סביר ונבון לא היה עושה באותן נסיבות, או לא עשה מעשה שאדם סביר ונבון היה עושה באותן נסיבות, או שבמשלח יד פלוני לא השתמש במיומנות, או לא נקט מידת זהירות, שאדם סביר ונבון וכשיר לפעול באותו משלח יד היה משתמש או נוקט באותן נסיבות - הרי זו התרשלות; ואם התרשל כאמור ביחס לאדם אחר, שלגביו יש לו באותן נסיבות חובה שלא לנהוג כפי שנהג, הרי זו רשלנות, והגורם ברשלנותו נזק לזולתו עושה עוולה.

36. החובה האמורה בסעיף 35 מוטלת כלפי כל אדם וכלפי בעל כל נכס, כל אימת שאדם סביר צריך היה באותן נסיבות לראות מראש שהם עלולים במהלכם הרגיל של דברים להיפגע ממעשה או ממחדל המפורשים באותו סעיף.

(ג) כידוע, יסודות עוולת הרשלנות הינם כדלקמן:

- קיומה של חובת זהירות מושגית וקונקרטית של המזיק כלפי הניזוק.
- הפרת חובת הזהירות (התרשלות).
- קשר סיבתי בין הפרת החובה לבין הנזק.
- קיומו של נזק.

(ד) המבקש יטען כי אין ולא יכולה להיות מחלוקת כי בין המשיבה לבינו (ולבין יתר ציבור הצרכנים הרוכשים את מוצרי המשיבה) מתקיימת חובת זהירות מושגית, שכן מדובר בחובה בסיסית המתקיימת בין כל עוסק (יצרן/משווק) לבין צרכן העלול להיפגע באם יוטעה בצורה כזו או אחרת ע"י העוסק.

כמו כן ברי כי מתקיימת חובת זהירות קונקרטית שכן המשיבה יכולה וצריכה היתה לצפות כי במידה ותפר חובה הקבועה עליה בחוק או בתקנות (כגון התקן אותו היא מפרה) ולא תסמן את האריוות של מוצריה בהתאם לנדרש בתקן, עלולה היא לגרום נזק לציבור צרכניה.

כמו כן ברי כי ברגע שנגרם לציבור נזק כדוגמת חוסר יכולת להשוות מחירים בין מוצרים שונים (נקודה בה ניגע בהמשך), ישנו קשר סיבתי הדוק וברור בין הפרת החובה לבין נזק זה, שכן אלמלא הפרת החובה – קרי במידה והמשיבה היתה מסמנת את מוצריה בהתאם לתקן – היה נמנע נזק זה.

16. (א) ביום 1.1.09 נכנסו לתוקפן תקנות הגנת הצרכן (מחיר ליחידת מידה), תשס"ח-2008.

(ב) התקנות הנ"ל מחייבות עוסק המציע למכירה טובין, להציג את מחירם ליחידת מידה של 100 גר' או 1 ק"ג (לפי העניין), בין היתר כאשר מדובר בטובין ארוזים מראש שלפי חיקוק או תקן רשמי חובה לציין על גביהם את כמותם.

(ג) ואולם, התקנות הנ"ל אינן נותנות מענה הולם לצרכנים הנכללים במסגרת תביעה ייצוגית זו, ויוסבר:

- התקנות אינן חלות על הצעה ומכירה של טובין בחנויות ששטחן קטן מ- 100 מ"ר (ראה תקנה 6(א) בתקנות הנ"ל).
- התקנות אינן חלות על הצעה ומכירה של טובין בעסקת מכר מרחוק (למשל הזמנה דרך הטלפון ו/או האינטרנט) (ראה תקנה 6(א) בתקנות הנ"ל).
- התקנות נכנסו לתוקף רק ביום 1.1.09 ולפיכך במצב שהיה קיים קודם לכן, לא היתה כל חובה מצד כל עוסק להציג את המחיר לפי יח' מידה וידוע למבקש שמרביתם ככולם אכן לא הציגו את המחיר בצורה שכזו (ראה תקנה 7 בתקנות הנ"ל).
- וכן למרבה הצער ידוע למבקש שגם היום רבים הם העוסקים שאינם מקפידים על קיום התקנות הנ"ל כמצוותן ולא מפרסמים בצורה סדורה ו/או לא מציגים כלל את המחיר לפי יח' מידה כנדרש בתקנות.

17. האמור לעיל מלמדנו כי למעשה בהתנהלותה של המשיבה נגרמו ועדיין נגרמים לצרכנים נזקים במקרים הבאים:

א) כאשר נמכרו מוצריה של המשיבה שהוצגו שלא לפי יח' מידה כנדרש בתקן, בתקופה שקדמה ליום 1.1.09 (ומדובר בפרק זמן של כ- 4.5 שנים תמימות הנכנסות בגדרה של תביעה זו).

ב) כאשר נמכרים מוצריה של המשיבה שהוצגו שלא לפי יח' מידה כנדרש בתקן, בחנויות הפטורות מהצגת המחיר לפי יחידת מידה (מכולות קטנות, חנויות נוחות וכד').

ג) כאשר נמכרים מוצריה של המשיבה שהוצגו שלא לפי יח' מידה כנדרש בתקן, בחנויות שאינן מקפידות (מסיבותיהן שלהן) על קיום תקנות הצגת טובין לפי יחידת מידה כהלכתן.

ד) כאשר נמכרים מוצריה של המשיבה שהוצגו שלא לפי יח' מידה כנדרש בתקן, במסגרת מכירה מרחוק (למשל כשאדם מזמין את המוצר דרך האינטרנט או בטלפון) שם אין חובה להציג את המחיר של המוצר לפי יחידת מידה.

18. א) המשיבה תנסה ודאי לטעון כי לפחות לגבי הקטגוריה השלישית, קרי מכירת הטובין הנ"ל בחנויות שאינן מקפידות על קיום התקנות, אין עליה אחריות וכי יש להטיל את האחריות לכיוון חנויות אלה.

ב) המבקש "יקדים תרופה למכה" ויטען כי אין בטענה פוטנציאלית שכזו ממש. תקן ישראלי מחייב אינו מחייב את רשתות השיווק בהן נמכרים המוצרים. תקן ישראלי מחייב מחייב את היצרן של הטובין (או במקרים אחרים את היבואן או המשווק) לדאוג שמתקיימות כל הוראות התקן.

ג) ברגע שישנו תקן ישראלי רשמי ומחייב כגון תקן 1118 החל על המקרה דנן, לא יכולה המשיבה להתנער מאחריותה לפעול על פי התקן ולטעון כאילו האחריות למילוי התנאים שבתקן אינם מוטלים עליה.

ד) ודוק – לשון תקן 1118 חלק 1 הינה ברורה: התקן מאפשר ליצרן או למשווק הטובין לסטות מרישום התכולה המוצהרת על אריזת הטובין בהתאם לדרישות התקן, אך ורק אם בנוסף על סימון התכולה מסומן גם המחיר ליחידת מידה ולחילופין באם המחיר ליחידת מידה מסומן במקום בולט לעין במקום המכירה, בסמיכות למוצר (ראה סעיף 4 בתקן הנ"ל).

ה) הווה אומר – התקן מטיל את האחריות על היצרן/משווק של הטובין לדאוג לכך שבמידה והוא בוחר שלא לשווק את המוצר לפי יחידת המידה הנקובה בתקן, יופיע סימון של המחיר לפי יחידת מידה או על גבי האריזה או במקום המכירה ליד המוצר.

ו) מכאן, שברגע שהמשיבה בחרה שלא לסמן על אריזת חלק ממוצריה בהתאם לדרישות התקן ושלא לסמן על גבי האריזות את המחיר לפי יחידת מידה, שומא היה עליה לדאוג לכך שבמקומות בהן היא משווקת את תוצריה יופיע המוצר כשלצידו סימון ברור של המחיר לפי יח' מידה באופן ברור ובולט לעין – דבר שכידוע, לא עושה המשיבה בפועל.

19. לסיכום סוגיה זו, להלן עילות התביעה כנגד המשיבה בתביעה זו:

א) המשיבה מפרה חובה חקוקה בדמות תקן ישראלי 1118 חלק 1 ו-11 וכן מפרה חובה חקוקה בדמות צו הגנת הצרכן (סימון ואריזה של מוצרי מזון), התשנ"ט-1998.

ב) המשיבה פועלת תוך עוולת הרשלנות.

ג) המשיבה פועלת תוך הטעיה צרכנית כהגדרתה בסעיף 2 בחוק הגנת הצרכן, התשמ"א-1984.

ה) נזקם של המבקש ושל קבוצת התובעים

20. המבקש כאמור גילה, רק לאחר מעשה, כי העסקאות אותן עשה בחלק גדול מן הזמן, במסגרתן בחר במוצר מסוים של המשיבה על פני מוצר אחר של המשיבה או לחילופין בחר במוצר של המשיבה על פני מוצר אחר של חברה מתחרה (או הפוך) ככל הנראה גרמו לו נזק ממוני, שכן בהינתן אפשרות בחירה ריאלית יכול מאוד להיות שהמבקש היה בוחר במוצר

שהתועלת הכלכלית שבו (כלומר היחס בין כמות המוצר לבין המחיר) היתה גבוהה יותר מהאפשרות שנבחרה בפועל.

21. (א) ואולם ראש נזק זה, של הפסד כלכלי, אינו בעיקר מעיניה של תביעה זו. מה שחמור יותר, הוא הנזק הבלתי ממוני שגורמת המשיבה לקהל לקוחותיה, ולקוחות פוטנציאליים.

(ב) בכך שהמשיבה מייצרת ומשווקת מוצרים מסוגים שונים, כשלגבי חלקם היא מקפידה על סימון האריזה בהתאם לתקן ובחלקם לא, שוללת היא מאת הציבור את האוטונומיה וחופש הבחירה בין המוצרים ושוללת היא מאת הציבור את האפשרות להשוות בין המוצרים השונים ולכלכל את בחירתו בתבונה ותוך מתן משקל לכל נתון רלבנטי.

ברור, כי באם המשיבה היתה נותנת דעתה לסוגיה זו, ודואגת לפעול עפ"י הדין, היה נמנע גם הנזק הממוני שנגרם לאנשים כדוגמת המבקש, בין אם מדובר בנזק כלכלי שגובש או נזק כלכלי פוטנציאלי.

(ג) גם המחוקק ראה אפשרות לתבוע בתביעה ייצוגית נזק מעין הנ"ל בעת שקבע בחוק תובענות ייצוגיות, התשס"ו-2006 בסעיף 20(ה) כך (ציטוט): **"בית המשפט לא יפסוק בתובענה ייצוגית פיצויים לדוגמא, וכן לא יפסוק פיצויים בלא הוכחת נזק, למעט בתביעה כמפורט בסעיף 9 בתוספת השנייה, ואולם אין באמור כדי למנוע פסיקת פיצויים בשל נזק שאינו נזק ממון"** (הדבר הוכר גם במסגרת הגדרת "נזק" בפקודת הניקין).

(ג) על כך עמד גם ביהמ"ש העליון בע"א 1338/97 תנובה מרכז שיתופי לשווק תוצרת חקלאית בישראל בע"מ נ' תופיק ראבי, פ"ד נז(4) 673 בקובעו כי אין מניעה לתבוע במסגרת תביעה ייצוגית בגין נזק שאינו ממוני, בין אם מחמת שמדובר בפגיעה באוטונומיה של הפרט ובין אם מטעמים אחרים.

(ד) זכות הבחירה והאוטונומיה של האדם הוכרה כזכות יסוד מוכרת. ראה למשל בג"ץ 6427/02 התנועה לאיכות השלטון בישראל נ' הכנסת, פ"ד סא(1) 619 שם נפסק (ציטוט):

"זכות לכבוד האדם מהווה אגד של זכויות ששמירתן נדרשת כדי לקיים את הכבוד. ביסוד הזכות לכבוד האדם עומדת ההכרה כי האדם הוא יצור חופשי, המפתח את גופו וכוחו על פי רצונו בחברה בה הוא חי; במרכזו של כבוד האדם מונחת קדושת חייו וחירותו. ביסוד כבוד האדם עומדים האוטונומיה של הרצון הפרטי, חופש הבחירה וחופש הפעולה של האדם כיצור חופשי."

(ד) על יתרוונתיה של השיטה (והחובה) לסמן מוצרים, עמד ביהמ"ש בת"פ (י-ם) 2571/04 מדינת ישראל נ' חברת השקמה מחסני מזון בע"מ (פורסם בנבו, 24.7.05) (ציטוט):

"לעומת החסרונות שבשיטה, לסימון הפרטני של מוצרים יש יתרונות רבים ואלו הם:

א. צרכן הבא לסופרמרקט שבו נמצאים מאות פריטי מזון, זכאי לדעת מראש את מחירו של כל מוצר ומוצר וע"י כך לכלכל צעדיו איזה מוצרים ירכוש ואיזה מוצרים לא ירכוש לפי צרכיו ויכולתו הכלכלית. אי הצגת מחיר ליד מוצר יוצר קושי לצרכן בכך שאם הוא חפץ לדעת מחירו של מוצר בטרם הרכישה, עליו לחפש אחר אחד מעובדי רשת השיווק שיאמר לו את מחירו של המוצר, ולא תמיד נמצא עובד פנוי כזה, ולא תמיד אותו עובד יהיה מוכן להשיב לקונה לגבי מספר פריטי מזון. עובדה זו יוצרת קושי בכך שהצרכן נאלץ לשים בסליו (או בעגלתו) פריטים ורק כשהוא בא לקופה כדי לשלם נודע לו המחיר, ומצב זה יצריך לעיתים לבטל רכישתו של פריט מזון מרשימת המצרכים שקנה, דבר שגוזל זמן מהקופאי ומהצרכן. חובת הצגת מחיר באה לפתור בעיה זו.

ב. סימון כל מוצר ומוצר מאפשר לצרכן להשוות מחירים של מוצרים מתחרים אצל משווק אחר או אפילו אצל אותו משווק כשהמוצר מופיע באריזות שונות וגדלים שונים.

ג. הטבעת מחיר על כל מוצר מקשה על משווקים או יצרנים להקטין את תכולת המוצרים (תוך יצירת מצג שהמחיר של המוצר נותר ללא שינוי) כאשר בפועל משלם הצרכן אמנם את אותו מחיר אך מקבל תכולה קטנה יותר.

ד. קיימות אפשרויות של טעות ברישומים בקופה. אם יש מחיר מוטבע יכול הצרכן להשוות את המחיר שנרשם בקופה אל מול המחיר המוטבע על המוצר.

ה. מצרכים מושמים בצפיפות זה ליד זה. צרכנים נוטלים מידי פעם את המוצר מי כדי לבחון את מרכיביו ומי כדי להכיר מוצר חדש ומזיזים אותו ולא תמיד ממקמים אותו בחזרה במקומו הנכון. בקלות רבה יכול הצרכן לטעות באשר למחיר המוצר אם הסימון יהיה רק ע"ג המדף ולא על גבי המוצר עצמו. כשיש מגוון של מוצרים הניצבים זה ליד זה, חשוב וראוי הוא שיהיה סימון על כל מוצר ומוצר.

(ה) וכזכור, בימ"ש זה כבר ראה לנכון לקבוע בת"א (חי') 1169-07 לאה הראל נ' שטראוס מחלבות בע"מ (פורסם בנבו, 20.10.10) כי (ציטוט):

"יכולתו של הצרכן להשוות מחירים היא נשמת אפה של צרכנות, וכל הגבלה או מניעה של יכולת זו נמוה כפגיעה ביכולתו לקבל החלטות צרכניות מושכלות".

22. (א) אם כן, עיינו הרואות כי המבקש, כמו לקוחות דומים לו המבקשים לרכוש את מוצריה של המשיבה, סופגים נזקים מסוג עוגמת נפש, פגיעה באוטונומיה ופגיעה בחופש הבחירה הצרכני המושכל של כל אדם ואדם הנמנה על קבוצת התובעים, ומדובר בנזק שהמחוקק והפסיקה הכירה בו כבר פיצוי, גם במסגרת של תובענה ייצוגית.

(ב) המבקש מעריך את הנזק האישי שנגרם לו בשל כך, בסך של 500 ₪, והמבקש מעריך כי נזק זה הינו תואם לנזקים של יתר חברי קבוצת התובעים, כפי שתוגדר בהמשך בקשה זו.

(ו) התביעה הייצוגית

(1) התקיימות התנאים לאישור התביעה כייצוגית

23. (א) סעיף 3(א) לחוק תובענות ייצוגיות בשילוב עם פריט 1 לתוספת השניה לחוק קובע כי ניתן להגיש תביעה ייצוגית במקרה של (ציטוט): "תביעה נגד עוסק, כהגדרתו בחוק הגנת הצרכן, בקשר לעניין שבינו לבין לקוח, בין אם התקשרו בעסקה ובין אם לאו".

(ב) כפי שצוין לעיל, המבקש הינו "צרכן" כהגדרתו בחוק (אם כי בהתאם לדרישת חוק תובענות ייצוגיות, די בכך שהמבקש וקבוצת התובעים יהיו "לקוחות" גרידא) בעוד המשיבה הינה "עוסק" כהגדרתו בחוק.

(ג) כמו כן, תובענה זו עוסקת במישור היחסים שבין צרכנים ולקוחות אחרים (כדוגמת המבקש) לבין עוסק (המשיבה) ב"עסקה" בה התקשר המבקש ובגינה נגרמו לו נזקים עקב מעשים ואו מחדלים של המשיבה, כפי שפורט בהרחבה בחלק העובדתי של בקשה זו, למרות שהיא חלה גם על לקוחות פוטנציאליים של המשיבה, כאלו שלא התקשרו עימה, בסופו של דבר, בעסקה.

24. (א) סעיף 4 לחוק תובענות ייצוגיות קובע כי מי שרשאי להגיש תביעה ייצוגית הינו בין היתר (ציטוט): "אדם שיש לו עילה בתביעה או בעניין כאמור בסעיף 3(א), המעוררת שאלות מהותיות של עובדה או משפט המשותפות לכלל החברים הנמנים עם קבוצת בני אדם - בשם אותה קבוצה".

בהמשך הסעיף (ס"ק ב') נקבע כי (ציטוט): "כאשר אחת מיסודות העילה הוא נזק - בבקשה לאישור שהוגשה בידי אדם כאמור בסעיף קטן (א)(1) - די בכך שהמבקש יראה כי לכאורה נגרם לו נזק".

(ב) המבקש יטען כי המקרה שתואר על ידו מעיד בצורה ברורה כי הינו "אדם שיש לו עילה בתביעה" כאמור בחוק, וכמו כן ברור כי נגרם לו נזק, שכן יכולתו של המבקש להשוות מחירים (ונתונים אחרים) בין מוצריה של המשיבה שאינם עומדים בדרישות התקן לבין מוצרים אחרים (בין של המשיבה ובין של חברות מתחרות) נפגעה.

(ג) כמו כן, כפי שיפורט מיד, מדובר בעילת תביעה המעוררת שאלות מהותיות של עובדה ומשפט המשותפות לכלל החברים הנמנים עם הקבוצה אותה מבקש המבקש לייצג.

25. סעיף 8 לחוק תובענות ייצוגיות קובע כי ביהמ"ש רשאי לאשר תובענה ייצוגית, אם מצא שהתקיימו כל אלה:

- (א) התובענה מעוררת שאלות מהותיות של עובדה או משפט המשותפות לכלל חברי הקבוצה, ויש אפשרות סבירה שהן יוכרעו בתובענה לטובת הקבוצה.
- (ב) תובענה ייצוגית היא הדרך היעילה וההוגנת להכרעה במחלוקת בנסיבות העניין.
- (ג) קיים יסוד סביר להניח כי עניינם של כלל חברי הקבוצה ייוצג וינוהל בדרך הולמת.
- (ד) קיים יסוד סביר להניח כי עניינם של כלל חברי הקבוצה ייוצג וינוהל בתום לב.

26. (א) אין ספק כי תובענה זו מעוררת שאלות מהותיות של עובדה ומשפט המשותפות לכלל חברי הקבוצה. המבקש הינו דוגמא מייצגת לאנשים כדוגמתו, אנשים רבים אשר צרכו או ביקשו לצרוך את מוצרי המשיבה שאינם עומדים בדרישות התקן לעניין הסימון על האריזה, ולא הצליחו להשוות כראוי בין מוצרים שונים לאור הפרות התקן והחוק ע"י המשיבה.

(ב) השאלה העובדתית והמשפטית המהותית המשותפת לכלל הקבוצה הינה, אם כך, כדלקמן: האם רשאית היתה המשיבה לייצר ו/או לשווק מוצרים מסוג דגני בוקר כשהסימון על האריזה שלהם אינו עומד בתנאי התקן שנקבע לכך? האם על המשיבה לפצות את ציבור הנפגעים הנ"ל בגין נזקים שנגרמו להם עקב ההפרה הנטענת?

(ג) אומנם, בפסיקה נקבע כך (ציטוט):

"על-מנת להשתכנע כי לכאורה, קיימת אפשרות סבירה ששאלות מהותיות של עובדה ומשפט יוכרעו בתובענה לטובת הקבוצה, נדרש בית-המשפט להיכנס לעובי הקורה ולבחון את התובענה לגופה, אם היא מגלה עילה טובה והאם יש סיכוי סביר להכרעה לטובת התובעים]" [ע"א 6343/95 אבנר נפס וגז בע"מ נ' אבן, פ"ד נג (1) (1999) 118, 115 עווד ראו ע"א 2967/95 מגן וקשת בע"מ נ' טמפו תעשיות בירה בע"מ, פ"ד נא. [(1997) 312, 328-327 (2)]]

ואולם המבקש יטען כי הוא הראה בבקשתו זו כי גם בבחינת התובענה לגופה, ניתן לראות עד נקלה כי היא מגלה עילה טובה וכי סיכוייה להכרעה לטובת התובעים, הינם יותר מסבירים.

27. (א) בספרם של גיל לוטן ואייל רז "תובענות ייצוגיות" בהוצאת תמר תשנ"ו (להלן: "הספר תובענות ייצוגיות") אומרים המחברים בעמ' 30 בענין השימוש בכלי התובענות הייצוגיות כי (ציטוט):

"מקרה ראשון בו קיים צורך בהליך ייצוגי הוא, כאשר הנסיבות הופכות הליך דינוי זה להליך היחיד למעשה אשר יאפשר לצדדים המעורבים להביא את עניינם להתדיינות משפטית. הכוונה היא למצבים בהם נגרם נזק קטן מבחינה כלכלית לכל אחד מחברי קבוצה גדולה של אנשים, בנסיבות המעוררות שאלות משותפות לכולם."

המחברים מכנים תובענה ייצוגית זו "כתובעת צדק".

(ב) עוד מוסיפים המחברים בעמ' 31 בספרם (ציטוט):

" מקרה שני שבו נדרש הליך ייצוגי הוא כאשר נגרם נזק גדול יחסית, המצדיק את העלויות הכרוכות בהתדיינות משפטית, לכל אחד מחברי קבוצה גדולה של אנשים, בנסיבות המעוררות שאלות המשותפות לכולם. משמעותו של מצב זה היא, כי לבתי המשפט תוגשנה מאות תביעות אשר מעוררות כולן שאלות משותפות. הדבר ייצור עומס רב ומיותר של בתי המשפט, אשר יידרשו לדון בשאלות אלה פעמים רבות ואף ייצור אפשרות לפסיקות שונות ואפילו סותרות אשר תינתנה ע"י בתי משפט שונים בסוגיה, מצב אשר מבחינה מערכתית הינו בלתי נסבל, ויוליד התדיינויות נוספות בפני ערכאת הערעור... שימוש בתובענה הייצוגית במקרה זה הוא הינו, אפוא, בראש ובראשונה אמצעי מוסדי, שנועד לקדם את יעילותה של המערכת השיפוטית בהתמודדותה עם התביעות הרבות המובאות לדיון בפניה."

המחברים מכנים תובענה ייצוגית זו "כתובענת יעילות".

(ג) מוסיף בענין זה כב' השופט ברק ברע"א 4474/97 רמי טצת נגד אברהם זילברשץ ואח', פ"ד נד(2) 577 (ציטוט):

"ביסוד התובענה הייצוגית מונחים שני שיקולים מרכזיים: האחד הגנה על אינטרס הפרט באמצעות מתון תרופה ליחיד שנפגע. אותו יחיד, ברוב המקרים אינו טורח להגיש תביעה. לעיתים בא הדבר בשל כך שהנזק שנגרם לאותו יחיד הוא קטן יחסית... השיקול השני עניינו אינטרס הציבור. ביסוד אינטרס זה מונח הצורך לאכוף את הוראות החוק שבגדרו מצויה התובענה הייצוגית. לתובענה הייצוגית ערך מרתייע. מפירי החוק יודעים כי לניזוקים יכולת פעולה נגדם... אינטרס ציבורי זה מוגבר לאור היעילות והחיסכון במשאבים של הצדדים ובית המשפט הנלווים לתובענה הייצוגית. כן מושגת אחידות בהחלטות בית המשפט בעניינים דומים, נמנע ריבויין של תביעות."

(ד) כב' סגן הנשיא השופט טלגם בת.א. (ת"א) 2635/98 טוגנדרייך דגנית ואח' נגד מדינת ישראל אף מוסיף לרשימה ואומר (ציטוט):

"בנוסף לאחדות ההלכה יש לפתרון זה יתרון ניהולי שהוא חוסך ניהול משפטים רבים, ויתרון של צדק, שהוא עוצר את מהלך ההתיישנות בעניינים שביהמ"ש מכיר בצדקתם, אבל הזוכה לא מודע לזכויותיו ולא תבע אותן בשעתו."

(ה) וראה גם ע"א 2967/95 מגן וקשת בע"מ נ' טמפו תעשיות בירה ואח', פ"ד נא(2) 312 (ציטוט):

"תובענה הייצוגית משמעות כלכלית וחברתית גדולה ביותר. היא נועדה לאפשר לאדם אחד או לקבוצת אנשים, שנזקו של כל אחד מהם קטן יחסית, לתבוע בשם כל הנפגעים האנונימיים שסכום תביעתם הכולל גבוה ביותר נוכח ריבוי מספרם. פסק-הדין בתובענה כזו מהווה מעשה-בית-דין לגבי הנמנים עם הקבוצה (שאינם מודיעים על אי-רצונם להיכלל בה). יש בה כדי להגן על אינטרס היחיד שנפגע ואינו טורח להגיש תביעה; יש בה אינטרס ציבורי לאכיפת הוראות החוק שבגדרו באה התובענה הייצוגית; יש לה ערך מרתייע מפני הפרת החוק."

28. (א) כל אחד מהמטרות הנעלות שנמנו לעיל כמצדיקות הכרה בתובענה ייצוגית קיימות במקרה דנן, וצירופן מצדיק ללא כל ספק הכרה בתובענה זו כתובענה ייצוגית, היות וזו הדבר היעילה וההוגנת להכרעה במחלוקת בין הצדדים בנסיבות הענין.

(ב) זאת ועוד, כאשר הנתבע הינו תאגיד גדול, בעל עוצמה כלכלית גדולה, כמקרה דנן, להליך הייצוגי סגולה חשובה נוספת: איחוד המאמצים והמשאבים של התובעים הרבים המיוצגים, נוטה לשנות את מאזן הכוחות אשר קיים מחוץ לכתלי ביהמ"ש. ההליך הייצוגי יאפשר לקבוצת "התובעים הקטנים" בתביעה זו להתמודד התמודדות בת סיכוי מול גוף ענק בעל חוסן כלכלי, עמידות ויכולת התדיינות משפטית ארוכה ויקרה.

(ג) אין כל ספק כי במקרה כגון דנן אין כלי משפטי טוב יותר להכרעה במחלוקת, מאשר השימוש בכלי התובענה הייצוגית, וכי התובענה מעוררת שאלות מהותיות של משפט ו/או עובדה המשותפות לכלל חברי הקבוצה, וכן לפי ציטוטי החקיקה והפסיקה שהובאו לעיל ומובאים להלן, קיים יסוד סביר להניח כי השאלה תוכרע לטובת חברי הקבוצה.

29. (א) ולעניין תום הלב – נושא תום הלב בתובענה ייצוגית מגולם בסעיף 8(א)(4) לחוק תובענות ייצוגיות. בספרם הני"ל של לוטן ורוז בעמ' 131 נאמר:

"הגשת תביעה בתום לב מתייחסת רק לענין אחד בלבד: תכלית הגשת התביעה. תביעה שהתובע מתכוון להפיק את מלוא טובת הנאתו רק מעצם זכייתו בה היא תביעה שהוגשה בתום לב. לעומת זאת, תובע המבקש להפיק טובת הנאה מדבר שהוא חיצוני לתביעה – קרי, מעצם הגשת התביעה ולא מן התקווה לזכות בה – מגיש תביעה בחוסר תום לב. למשל, חברה המגישה תביעה ייצוגית כנגד חברה מתחרה כדי לנגח אותה או כדי לגרום לה לחשוף לפני סודות עסקיים במהלך המשפט. תובע שכזה, בין אם ישירות ובין אם בעקיפין, מבקש להפיק טובת הנאה

מעצם הגשת התביעה ולא מן הזכייה בה, ולכן לא יעמוד בדרישת תום הלב. ואולם, כל עוד עניינו היחיד של התובע הוא בזכייה בתביעה בלבד, הרי הוא עומד בדרישת תום הלב."

(ב) לאור האמור לעיל, אין כל ספק כי תובענה זו הוגשה בתום לב, ומתוך רצון כן ואמיתי, לברר את הסוגיה המשפטית וליתן למבקש ולתובעים, אותם הוא מבקש לייצג, פיצוי הולם לנזקים שנגרמו להם, עקב התנהלותה ומעשיה ו/או מחדליה של המשיבה.

(ג) המבקש מבקש לייצג בתובענה זו חלק גדול וניכר של הלקוחות והלקוחות הפוטנציאליים של מוצרי המשיבה, אשר רכשו או ביקשו לרכוש את מוצריה של המשיבה מסוג דגני בוקר שאינם עומדים בדרישות התקן לעניין הסימון על האריזה, אשר חוו עקב כך נזקים מסוג עוגמת נפש, פגיעה באוטונומיה ופגיעה בחופש הבחירה והצרכנות, שלא כדין עקב הפרות החוק והתקן ע"י המשיבה, תוך כדי שהמשיבה מנצלת את חוסר בקיאותם ו/או אי ידיעתם את החוק/התקן ו/או את העובדה כי אנשים אלה לא שמים לב ו/או חסרי כלים משמעותיים להתמודד עם המשיבה.

(ד) לאור כל האמור לעיל, אין ספק כי גם קיים יסוד סביר להניח כי עניינם של כלל חברי הקבוצה ייוצג וינהל בדרך הולמת, וכן כי עניינם של חברי הקבוצה ייוצג וינהל בתום לב, כפי שגם יפורט עוד בהמשך.

(2) קבוצת התובעים (גודלה, הגדרתה ונזקיה)

30. (א) בהתאם לנתונים שפורסמו בכתבה באתר האינטרנט של "גלובס" (נספח א' לעיל), בשנת 2009 החזיקה המשיבה בכ- 60% משוק דגני הבוקר, בשווי כספי של כ- 585 מיליון ₪ (נכון לאותה שנה). לצורך החישוב, ומאחר והנתונים המלאים אינם ידועים למבקש, ייח המבקש כי מדובר בנתונים המשקפים את כלל התקופה הרלבנטית לתביעה זו.

(ב) עוד כפי שמופיע בכתבה וכפי שפורט גם לעיל, למשיבה ישנם מספר מותגים אשר אינם עומדים בדרישות התקן בכללותם, כגון "מיקספלקס" ו- "דליפקאן" המהווים 10.4% מנתק השוק, וכן בעלת מותגים אשר אינם עומדים באופן חלקי בדרישות התקן מאחר והם מיוצרים בארצות בגדלים שונים, ארצות שחלקן עומדות בתנאי התקן וחלקן לא, כגון קורנפלקס (13.4%) וכריות (16.6%).

(ג) אי לכך ולצורך הערכה גסה יסבור המבקש כי שווי שוק של כ- 585 מיליון ₪ בשנה מבטא מכירות של כ- 23.4 מיליון יחידות ממוצרי דגני הבוקר של המשיבה (לפי חישוב של 25 ₪ ליחידה) וסה"כ 163.8 מיליון יחידות בתקופה של 7 שנים.

(ד) בהערכה גסה של המבקש הוא מעריך כי מתוך 163.8 מיליון היחידות הנ"ל, 30% הינם של מותגים שאריותם אינה עומדת בדרישות התקן, קרי 49.14 מיליון יחידות.

(ה) שוב בהערכה גסה המבקש מעריך כי מתוך 49.14 מיליון היחידות הנ"ל ביצעה המשיבה עוולה מסוג הפרת חובה חקוקה ו/או רשלנות ו/או הטעה צרכנית כפי שתוארה לעיל (בכך שלא הקפידה על דרישות התקן) כלפי 50% מכלל לקוחותיה, קרי ביחס ל- 24.57 מיליון יחידות שנמכרו.

(ו) עוד בהערכה גסה מעריך המבקש כי 24.57 מיליון יחידות כאמור לעיל משקפות קנייה שבוצעה ע"י 146,250 אנשים לפי חישוב זהיר של 2 קופסאות בממוצע לחודש לבית אב (החישוב: 16.38 מיליון יחידות לחלק ל- 2 קופסאות בחודש x 12 חודשים x 7 שנים).

(ז) עם זאת, מאחר ומלוא הנתונים בעניין זה מצויים בידי המשיבה בלבד, והאמור לעיל מתבסס על הערכה סבירה וזהירה מצד המבקש, המבקש שומר לעצמו את הזכות לתקן את בקשתו זו (ואת תביעתו) ולתקן את גודלה של קבוצת התובעים במידה ויתקבלו נתונים המורים אחרת על האמור לעיל.

(ח) לחילופין ביהמ"ש הנכבד יכול להעריך בעצמו ע"י שימוש באמצעים סטטיסטיים ו/או באמצעות אומדנא דדינא הן את גודל הקבוצה והן את נזקה המוערך.

31. (א) להלן תוגדר קבוצת התובעים:

"כל אדם שרכש ממוצריה של המשיבה עליהם חל תקן ישראל 1118 חלק 1 וחלק 11, ואשר אינם עומדים בתנאי תקן זה, ולא התאפשר לו עקב כך לערוך שיקול צרכני הולם לגבי טיב וכדאיות הקניה ו/או לא התאפשר לו להשוות את טיבם וכדאיותם של מוצרים אלה כנגד מוצרים אחרים של המשיבה ו/או של חברות מתחרות אחרות, בתקופת 7 השנים שקדמה להגשת תביעה זו".

(ב) למען הסר ספק, קבוצה זו אינה כוללת את אותם לקוחות שלגביהם התאפשר – חרף ההפרה של התקן ע"י המשיבה – להשוות מחירים ו/או להעריך בצורה טובה את טיב המוצר, שכן כאמור חלק מהמקומות בהם נמכרים מוצריה של המשיבה מחויבים החל מיום 1.1.09 לפרסם בסמוך למוצר (ולמוצרים מתחרים) את מחירו לפי יחידת מידה.

(ג) בכך למעשה "מצילים" אותם מקומות את המשיבה מתבונה לנזיקה של צרכנים נוספים רבים, ואולם כאמור עדיין ישנה קבוצה גדולה מאוד של צרכנים (ולקוחות בכלל) שלא מתאפשרת להם השוואת המחירים וחופש הבחירה כאמור, שכן אין להם כל קנה מידה להשוואה מהסיבות שפורטו בסעיפים 16-17 בבקשה זו.

32. (א) להלן יוגדרו נזקי קבוצת התובעים:

(א) כפי שצוין לעיל, המבקש מעריך כי קבוצת התובעים מונה 146,250 איש (בתי אב).

(ב) כפי שצוין בבקשה זו, המבקש מעריך את נזקי הקבוצה בסך 500 ₪ לאדם (בית אב), וסה"כ 73,125,000 ₪ (500 x 146,250 איש).

(ב) עם זאת ביהמ"ש הנכבד כמובן יכול לפסוק לפי שיקול דעתו וראות עיניו, שכן מדובר בהערכה סבירה בלבד מצידו של המבקש.

33. (א) המבקש יטען כי לא צריכה להיות כל בעיה מצד המשיבה לפצות כל אדם ואדם מקבוצת התובעים בסכומים שתוארו לעיל, הן עקב חוסנה הכלכלי והן עקב האפשרות שכל אדם שיציג את אריזת המוצר ו/או חשבונית מתאימה ו/או יצהיר על כך בפני עו"ד, כי הוא מהווה חלק מקבוצה זו, יוכל לקבל פיצוי זה.

(ב) עם זאת, במידה וביהמ"ש הנכבד יסבור מכל סיבה שהיא כי לא ניתן לפסוק את הסעדים המבוקשים לעיל, כולם או מקצתם, לטובת קבוצת התובעים, הרי שעדיין פתוחה בפניו הדרך לפסוק פיצוי אחר בין אם לקבוצת התובעים ובין אם לציבור בכללותו, ובהתאם להוראות חוק תובענות ייצוגיות כדלקמן (ציטוט):

"20. (א) הכריע בית המשפט בתובענה הייצוגית, כולה או חלקה, לטובת הקבוצה שבשמה נוהלה התובענה הייצוגית, כולה או חלקה, רשאי הוא במסגרת החלטתו על מתן פיצוי כספי או סעד אחר לחברי הקבוצה להורות, בין השאר, הוראה כמפורט להלן, לפי הענין, ובלבד שלא יהיה בכך כדי להכביד במידה העולה על הנדרש על חברי הקבוצה או על בעלי הדין:

(1) על תשלום פיצוי כספי או על מתן סעד אחר, בשיעור ובאופן שיקבע, לכל אחד מחברי הקבוצה שהוכחה זכאותו לפיצוי או לסעד כאמור;

...

(ג) מצא בית המשפט כי פיצוי כספי לחברי הקבוצה, כולם או חלקם, אינו מעשי בנסיבות הענין, בין משום שלא ניתן לזהותם ולבצע את התשלום בעלות סבירה ובין מסיבה אחרת, רשאי הוא להורות על מתן כל סעד אחר לטובת הקבוצה, כולה או חלקה, או לטובת הציבור, כפי שימצא לנכון בנסיבות הענין."

(ג) עוד יצוין כי ממילא סוגיית הפיצוי אותו זכאי לקבל כל חבר מקבוצת התובעים, הינה שאלה שיש להכריע בה במסגרת בירור התובענה עצמה, ולא בשלב המקדמי של אישור התובענה כייצוגית.

(ד) לסיכום האמור לעיל ראה למשל ת"צ (חיי) 11781-05-09 חנה להט ואח' נ' כרמל כימיקלים בע"מ (פורסם בנבו 2.12.10) שם נפסק (ציטוט):

"סבורני, כי השוני בעוצמת הריח אותו חשים אנשים שונים באותה נקודה, והשוני בעוצמת הריח במקומות שונים בעתלית, והעובדה שיינתן ולא כל תושבי עתלית

סבלו מן הריח, דבר שמקשה על הגדרת הקבוצה – אין בו כדי להביא למסקנה כי התובענה הייצוגית אינה הדרך היעילה וההוגנת להכרעה במחלוקת בנסיבות הענין.

בעניין זה ברצוני להפנות לדברים שכתב המלומד ד"ר א. קלמנט במאמרו (א.קלמנט, "קווים מנחים לפרשנות חוק התובענות הייצוגיות, התשס"ו-2006, הפרקליט" מט(1) 131, בעמ' 141: ...השאלה מי הם החברים בקבוצה שטוענת כי נעשתה כלפיה עוולה, אינה צריכה להיפתר בשלב האישור. ניתן להגדיר את הקבוצה ככוללת את כל מי שפעלו בדרך של התניית שירות בשירות כלפיו, ולהשאיר את זיהוים המדויק של חברי הקבוצה לשלב שלאחר הכרעה בשאלות המשותפות בתובענה הייצוגית. יתרה מכך, גם אם לאחר מתן הכרעה כאמור לא ניתן לזהות את חברי הקבוצה, יכול בית המשפט להורות על מתן כל סעד אחר לטובת הקבוצה, כולה או חלקה או לטובת הציבור, כאמור בסעיף 20(ג) לחוק. מכאן שבעיית הזיהוי אינה שוללת את אישורה של התובענה כייצוגית".

במקרה שבפנינו, משעה שלא ניתן לזהות את חברי הקבוצה הנפגעת, אך אין ספק בדבר קיומה של קבוצה כזו, יהא נכון להורות כי הסעד בתובענה יהא סעד לטובת הציבור כפי שמאפשר סעיף 20(ג) של חוק תובענות ייצוגיות."

(ה) כך או כך יוזכר כי סעד נוסף ומרכזי לא פחות בתביעה זו – סעד אותו יכולה המשיבה לבצע על נקלה – הינו לחייב את המשיבה לפעול בהתאם לדרישות התקן החל עליה, קרי לשווק את מוצריה מכאן ולהבא רק ורק על פי הקריטריונים המוגדרים בתקן – קרי באריזות לפי משקלים קבועים של 375 גר', 500 גר', 750 גר', 1 ק"ג וכפולותיו ולחילופין לרשום על האריזה את המחיר לפי יחידת משקל ולחילופין לדאוג ולוודא שבכל מקום שבו נמכרים מוצריה יוקפד על הצגה ברורה לצרכן של מחיר המוצר לפי יחידת משקל.

(31) גמול המבקש ושכ"ט עו"ד

34. תחילה יודגש, כי קיים יסוד סביר להניח, כי המבקש מייצג בדרך נאמנה והולמת את עניינם של כל הנמנים עם קבוצת התובעים הפוטנציאליים, וכן באי כוחו של המבקש אף הם כשירים לייצג בדרך נאמנה והולמת את ענייניו של המבקש שכן הינם עורכי דין בעלי ניסיון בליטיגציה אזרחית, וכבר התנסו בהגשת תביעות ייצוגיות.

35. מבוקש לפסוק גמול הולם למבקש עצמו אשר יזם את הגשת התביעה הייצוגית וטרם בנידון והגה את הרעיון שעשוי בסופו של יום לשרת את ציבור שלם של אנשים הנמנים על לקוחותיה של המשיבה (לרבות לקוחות פוטנציאליים), הנפגעים מהתנהגות המשיבה כפי שפורט לעיל.

36. (א) בכפוף לזכייה בתובענה נהוג כי שכר טרחת עורכי הדין בתובענה ייצוגית, ייקבע כשיעור מסוים מהסכום שייפסק לטובת המבקש. שיטה זו משקפת את המגמה לפיה חברי הקבוצה כהגדרתה לעיל, נהנים מעמלו של המבקש המייצג ובאי כוחו, משותפים בשכ"ט עוה"ד, בהתאם לגובה הסכום שייפסק לטובתם.

(ב) מנגד, קביעת שכרם של עוה"ד כחלק מהסכום שייפסק הופך את עורכי הדין לשותפים לאינטרס של המבקש להצליח בתביעה, דבר המהווה אינטרס משותף לכל חברי הקבוצה.

(ג) שיעור שכ"ט שייפסק לעוה"ד ראוי שישקף את הסיכון הכרוך בניהול תובענה, השקעת זמן ומרץ, משאבים ורמת שקידה, התואמת את האחריות המוטלת על כתפיהם, בייצוג קבוצת התובעים כנגד גופים גדולים וחזקים כדוגמת המשיבה.

(ד) כמו כן, ראוי כי בגובה שכ"ט תבוא לידי ביטוי התועלת הציבורית המופקת מניהול התביעה כתביעה ייצוגית, ומאכיפת החוק על המשיבה אשר פוגעת בזכויות יסוד בסיסיות של רבים מהציבור בישראל.

(ז) סיכום

37. המבקש יטען כי הוא הראה בבקשתו זו טעמים מצויינים לשם קבלת התביעה כתביעה ייצוגית, לרבות עילות תביעה טובות מאוד באשר המשיבה מפרה את הוראות התקן הרשמי המחייב (ת"י 1118), מפרה היא הוראות חוק, מטעה היא את הציבור ופועלת כלפיו בעוולת הרשלנות.

38. אי לכך יתבקש ביהמ"ש הנכבד לקבל את הבקשה ולאשר את התובענה כתובענה ייצוגית, ולפסוק כמבוקש במבוא לבקשה וכמבוקש בסעיפים 32-33 בבקשה (קרי צו עשה + פיצויים) וכן לחייב את המבקשת בהוצאות בקשה זו, ולאחר מכן בגמול הולם למבקש ושכ"ט ראוי לבא כוחו.

39. לביהמ"ש הנכבד הסמכות המקומית והעניינית לדון בבקשה זו.

40. רצ"ב תצהיר המבקש בתמיכה לבקשה זו.

41. מן הדין ומן הצדק להיעתר לבקשה.

ערן גורן, עו"ד
ב"כ המבקש

רון קינן, עו"ד

...הדפס כתבה מותגי דגני הבוקר הנמכרי

טובלרן. כיוון שמדובר במותג סופר פרימיום, יש למותג הרבה יותר מה להציע. היעד שלנו הוא להגדיל את נתח השוק שלנו ל-5% בתוך פחות משנתיים", אומר סמנכ"ל השיווק של א.ד.א. מזון, אלון לוי-נחום.

* האם תמחקו את המותג MONDAY שתופס נתח כספי של 1% בלבד?

"לא. יש לנו תוכניות להשיק מוצרים נוספים תחת המותג".

נתח שוק מותגים, כספי

אריזת חיטכון 750 גרם

המותג	הצטבר 2008	הצטבר 2009
כריות	15.2%	▲ 16.6%
קורנפלקס תלמה	13.9%	▼ 13.4%
פינוקי בריאות	10.3%	▲ 10.4%
פיטנס	6.9%	▲ 7.1%
קראנץ	3.5%	▲ 4.2%
ברנפלקס - תלמה	4.5%	■ 4.5%
קוקומן	4.3%	▼ 4.2%
הני נט צריוס	4.0%	▼ 3.9%
שוגי	4.7%	▼ 4.0%
עוגי	3.1%	▲ 3.2%
סיני מיני	2.6%	■ 2.6%
קלוגס קורנפלקס	1.7%	▲ 1.8%
טריקס	2.1%	■ 2.1%
קרנצים	2.2%	▼ 1.6%
קוואקר אואטס	1.5%	▲ 1.7%
פוסט	1.8%	▼ 1.3%
שופרסל	1.3%	▲ 1.5%

מקור: סטורנקסט
(צילום: תמר מצפי)

תלמה

17

7

ב ט י

קינג סטור פרדיס

25/04/11 12:09:19
045398965:70

כפר פרדיס
שם המוצר

מח. פריט X כמות = סה"כ

200911 תבלין טוניק 191236		
9.90=	1X	9.90
7.9 אלמנטהדאור		
-1.91=	1X	-1.91

<<<< מבצע >>>>

114966 מיקספלקט דגניים 500 גרם		
21.99=	1X	21.99
681541 (וטב שום דבש		
10.90=	1X	10.90
888453 כוטיים טוף		
26.49=	1.590X	16.66
721274 מטט קוביץ ספירמינט		
10.98=	2X	5.49

פריטים: 6
קופאי/ת: אבר עלי
טינול אגורות: 0.05

לתשלום: 78.40

מקור-חשבונות/קבלה: 41 קדפה: 2
שולם כמזומן
סך שהחובל: 200.00
עודף: 121.60
חודה ולהמראות!

כקדוח חסכת בקניה זר:
1.91 ש"ח

חודה שקניחם אצלנו
סטור בזהיר
קינג סטור פרדיס
0527278973 נייד

מכון התקנים הישראלי

The Standards Institution of Israel

תקן ישראלי - ת"י 1118 חלק 1

נובמבר 1981

תוקן בניסן תשנ"ח - מרס 1998

תכולה אחידה של מוצרי מזון ארוזים מראש : כללי

Uniform contents of prepackaged food: General

תקן זה בא במקום

התקן הישראלי ת"י 1118 מנובמבר 1981

גיליון התיקון מס' 1 ממרס 1984

גיליון התיקון מס' 2 מדצמבר 1987

והוא כולל את

תיקון מס' 3 ממרס 1998

התיקון במהדורה זו חוכן ואושר על ידי הוועדה הטכנית 552 - משקלים אחידים וסבולות, בהרכב זה:

ח' אלון	-	בלתי תלוי
ח' גרטל	-	איגוד לשכות המסחר בישראל
א' סולטני	-	איגוד רשתות השיווק
ח' קמינר	-	ארגון הצרכנים הדתיים (אצ"ד)
גבריאלי	-	הרשות להגנת הצרכן
ד' גיל, ש' ניניו, א' שגיב	-	התאחדות התעשיינים בישראל
ק' גניח	-	משרד חבריאות
צ' דביר	-	משרד החקלאות
ד' הלפרן (יו"ר)	-	משרד התעשייה והמסחר
ס' אפריאט	-	צבא ההגנה לישראל
א' צירלין	-	רכז הוועדה

יש לבדוק אם המסמך רשמי, או אם חלקים ממנו רשמיים.
 תקן רשמי/גיליון תיקון רשמי (במלואם או בחלקם) נכנסים לתוקף 60 יום מפרסום ההודעה ברשומות,
 אלא אם בהודעה נקבע מועד מאוחר יותר לכניסה לתוקף.
 שים לב: מסמך המתפרסם ברשומות כ"גיליון תיקון" יכול להיות גיליון תיקון נפרד, או תיקון המשולב בתקן.

הקדמה

מטרת תקן זה היא לצמצם את מגוון גודלי יחידות האריזה של מוצרי מזון ארוזים מראש ולקבוע סידרת ערכי תכולה מעוגלים אחידים, כגון: 100 ג', 200 ג', 300 ג'.
תקן זה עשוי להביא לחיסכון כספי ניכר ליצרנים בארגון מערכות הייצור והשיווק, ולהקל על הצרכנים בהשוואת מחירים.
אולם מסיבות כלכליות לא רצוי לבטל מידית את השימוש במכלים קשיחים קיימים, ויש להעדיף מעבר הדרגתי לערכים המעוגלים והאחידים. מוצרים, שמסתם הסגולית משתנה בנפח נתון (מכלים קשיחים), לא יתאימו תמיד לערך עגול רצוי. לכן קובע תקן זה תכולות של יחידות אריזה תקניות אבל אינו קובע לכולן ערכים מעוגלים.
מומלץ שיצרו, המתכנן מוצר חדש, יבחר מתוך תכולות יחידות האריזה המפורטות בתקן זה.
בכל מקרה רצוי להתייעץ עם הרשות המוסמכת.

1. תחום התקן

תקן זה הוא הראשון בסדרת תקנים הקובעת את תכולתם המוצהרת של מוצרי מזון שונים ארוזים מראש ומיועדים לשיווק לצרכן.

התקן קובע גם את הסטיות של התכולה למעשה של המוצרים שלעיל מהתכולה המוצהרת שלהם.

כן קובע התקן את תאחוז המילוי של אבקות מזון.

אם יש ניגוד בין דרישות סדרת תקנים זו לבין דרישות התקן המיוחד החל על מוצר מסוים, יהיה תוקף לדרישות התקן המיוחד.

1א. אזכורים

תקנים ומסמכים המוזכרים בתקן זה:

תקנים ישראליים

ת"י 1059 - סבולת המשקל וסבולת הנפח של מוצרי מזון ארוזים מראש

2. הגדרות

ההגדרות שכוחן יפה בתקן זה:

2.1. מזון ארוז מראש

מזון למכירה קמעונית לפני המכירה (להלן: "המוצר");

2.2. תכולה

כמות המוצר בלא האריזה ובלא אבזרי עזר, אם נמצאים בו (כגון מקל של שלגון), מבוטאת ביחידות משקל או נפח;

2.3. משקל נקי

תכולה המבוטאת ביחידות משקל.

3. סימון התכולה

3.1. תכולתו הנקייה (נטו) של מוצר ותסומן כנדרש להלן, אלא אם נאמר אחרת בתקן המיוחד החל על מוצר מסוים.

3.1.1. תכולתו של מוצר נוזלי תסומן ביחידות נפח כך:

- מיליליטר (מ"ל) - למוצר שתכולתו קטנה מ-1000 מ"ל;
- ליטרים - למוצר שתכולתו 1000 מ"ל ויותר.

3.1.2. תכולתו של מוצר מוצק, מוצק למחצה או צמיג תסומן ביחידות משקל כך:

- גרמים (ג') - למוצר שתכולתו קטנה מ-1000 ג' ;
- קילוגרמים (ק"ג) - למוצר שתכולתו 1000 ג' ויותר.

3.1.3. תכולתו של מוצר הארוז במכלי אירוסול תסומן ביחידות נפח כשהמוצר נוזלי (ראה 3.1.1) או ביחידות משקל, כשהמוצר מוצק למחצה או אבקה (ראה 3.1.2).

3.2. תכולתו של מוצר הנתון בנוזל תסומן ביחידות משקל, בתכולה לאחר סינון ובמלים: "משקל לאחר סינון....." ובתכולה נקייה לפי סעיף 3.1.

4. התכולה המוצהרת המסומנת של המוצרים

התכולה המוצהרת בסימון של המוצרים השונים תהיה כנקוב בתקן המיוחד החל על המוצר הנדון. בהעדר תקן מיוחד תהיה התכולה המוצהרת כנקוב בחלקים של סדרת תקנים זו. משווקים את המוצר רק באריזות שהתכולה המוצהרת המסומנת בהן היא כאמור לעיל. למרות האמור לעיל, מותר לשווק מוצרים שלגביהם נקבעו תכולות אחידות בתקנים הנזכרים לעיל, גם באריזות שהתכולה המוצהרת בהן אינה נקובה בתקנים אלה, אם נוסף על סימון התכולה מסומן גם המחיר ליחידת מידה. סימון המחיר ליחידת מידה יהיה על גבי האריזה, אולם מותר לחלופין לסמן סימון זה במקום בולט לעין במקום המכירה, ליד המוצר, באופן שיאפשר לצרכן לקבל בבירור מידע זה.

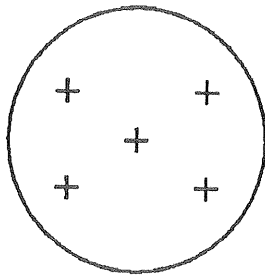
5. בדיקת התכולה

בודקים את התכולה כמתואר בתקן הישראלי ת"י 1059.

6. תאחוז המילוי של אבקות מזון

תאחוז המילוי של אבקות מזון יהיה לפחות 80%. בודקים את תאחוז המילוי באריזות קשיחות כלהלן. פותחים את האריזה⁽¹⁾, ואם זו קופסת פח, פותחים את הקופסה על-ידי חיתוך תחתיתתה באמצעות מכשיר לפתיחת קופסות פח. מודדים את העומק שבין שפת האריזה לבין רוס האבקה בחמישה מקומות, כמתואר בצירור 1.

⁽¹⁾ קודם פתיחת האריזות שאינן קופסות פח, הופכים אותן פעם אחת כדי ליצור תנאים שקילים לאלה של קופסות פח.

ציור 1

מניחים סרגל נוקשה על האריזה ובעזרת זחון⁽²⁾ מודדים את העומק, כאשר הזחון נשען על הסרגל. מחשבים את העומק הממוצע, מחסירים ממנו את רוחב התפר בשפת הקופסה ואת עובי הסרגל ומקבלים את רוס האבקה (h).

מרוקנים את האבקה מתוך האריזה, שוקלים את האריזה הריקה (T גרם) ורושמים. ממלאים במים נטולי מלחים עד לגובה שהיה רוס האבקה (h), שוקלים (A גרם) ורושמים. ממלאים את האריזה עד תום⁽³⁾ במים נטולי מלחים, שוקלים (C גרם) ורושמים; מחשבים את תאחוז המילוי (F) לפי הנוסחה:

$$F = \frac{A - T}{C - T} \times 100$$

7. סטיות התכולה למעשה של המוצרים מהתכולה המוצהרת
 הסטיות המקסימליות המותרות של התכולה למעשה, כפי שנקבעה בבדיקה (סעיף 5), מהתכולה המוצהרת, יהיו כנקוב בתקן הישראלי החל על המוצר ובהעדרו, כנקוב בתקן הישראלי ת"י 1059.

(2) זחון = sliding caliper.

(3) בקופסות פח, ממלאים עד לעומק של 5 מ"מ בקירוב (רוחב התפר).

(*) בעמוד זה שולב גיליון תיקון קודם שבתוקף.

תקן ישראלי
ת"י 1118
חלק 11

סיון תשנ"א
מאי 1991

מכון התקנים הישראלי

THE STANDARDS INSTITUTION OF ISRAEL

תקן זה בא במקום
התקן הישראלי ת"י 1118 חלק 11 מאוגוסט 1982
גיליון התיקון מס' 1 מדצמבר 1988

תכולה אחידה של מוצרי מזון ארוזים מראש: מוצרי מזון יבשים - דגנים מעובדים,
קטניות מעובדות וחטיפים עשויים תפוחי אדמה, דגנים וקטניות

Uniform contents of prepackaged food: dry food products - processed
cereals and pulses and snacks made from potatoes, cereals and pulses

מלות מפתח: מוצרי מזון, אריזה, אריזת מזון, מזון ארוז מראש, מילוי, אחידות,
חטיפים, דגנים, קטניות, תפוחי אדמה.

Descriptors: food products, packaging, food packages, prepackaged food, filling,
uniformity, snacks, cereals, pulses, potatoes.

מיון עשרוני:

664.834

מהדורה ב'

תקן רשמי

552

קבוצת מחיר ב'

א' - 200-91-06

1. חלות

1.1 - חלות התקן

תקן זה קובע את התכולות המוצהרות של המוצרים שלהלן עם תוספות או בלעדיהן:
דגנים מעובדים, קטניות מעובדות וחטיפים עשויים תפוחי-אדמה, דגנים או
קטניות⁽¹⁾.

1.2 - חלות ת"י 1118 חלק 1

נוסף על דרישות תקן זה, יחולו על המוצר גם דרישות התקן הישראלי ת"י 1118
חלק 1 והגדרותיו.

2. אזכורים

תקנים ומסמכים המוזכרים בתקן זה:

תקנים ישראליים

ת"י 1118 חלק 1 - תכולה אחידה של מוצרי מזון ארוזים מראש: כללי.

3. התכולה המוצהרת של המוצרים

תכולת המוצהרת של המוצרים המפורטים בטבלה 1 תהיה כנקוב בטבלה זו. נוסף על כך
תהיה התכולה המוצהרת באריזה חד-מנתית כפולה של 5 ג', אך לכל הפחות 10 ג' ולכל
היותר 50 ג'.

טבלה 1

תכולות מוצהרות	תיאור המוצר
100 ג', 150 ג', 200 ג', 500 ג', 1 ק"ג וכפולות של 1 ק"ג	3.1 - גרעיני תירס תפוחים (פופ קורן)
100 ג', 125 ג', 250 ג', 375 ג', 500 ג', 750 ג', 1 ק"ג וכפולות של 1 ק"ג	3.2 - גרעיני דגנים (למעט גרעיני תירס) תפוחים
125 ג', 250 ג', 375 ג', 500 ג', 750 ג', 1 ק"ג וכפולות של 1 ק"ג	3.3 - פתיתי תירס מעובדים (קורנפלקס), פתיתי חיטה מעובדים, סובין מעובד, דגנים מעובדים אחרים שאינם בתערובת
200 ג', 400 ג'	3.4 - סובין לא מעובד
125 ג', 200 ג' ⁽²⁾ , 250 ג', 300 ג' ⁽²⁾ , 340 ג' ⁽²⁾ , 375 ג', 400 ג', 500 ג', 750 ג' וכפולות של 1/2 ק"ג	3.5 - תערובות של דגנים וקטניות מעובדים לאכילה
70 ג' וכפולות של 50 ג'	3.6 - חטיפים עשויים תפוחי-אדמה, דגנים וקטניות, למעט תירס
80 ג' וכפולות של 50 ג'	3.7 - חטיפים עשויים תירס

(2) תכולות של 200 ג', 300 ג' ו-340 ג' מותרות עד 1992-12-31.

בהכנת תקן זה השתתפו נציגים אלה:

ר' קנת	-	המועצה הישראלית לצרכנות
א' פוקס	-	הרשות להגנת הצרכן
ז' פייקובסקי, ח' שפירא	-	חברת העובדים
ח' גרטל	-	איגוד לשכות המסחר
ל' וולמן, פ' קוטשר, א' רונן	-	משרד התעשייה והמסחר
ר' בן פורת	-	שקם
צ' סידלמן	-	שרות המזון
- כן תרמה להכנת התקן צ' הורביץ
ל' וולמן, וצ' סידלמן היו יושבי ראש ועדת התקינה
א' צירלין היה רכז ועדת התקינה

כל המיצר מצרך, הממאים לדרישות התקנים הישראליים החלים עליו, רשאי לפי היחר ממכון התקנים הישראלי לסמנו כתו תקן :

התקנים הישראליים עומדים לכדיקה מזמן לזמן, ולפחות אחת לחמש שנים, כדי להתאימם להתפתחות המדע, הסכניקה והתעשייה.
המשתמשים בתקנים יוודאו, שבידיהם המהדורה המעודכנת של התקן על גיליונות התיקון שלו.
הצעות לשינויים יש לשלוח לפי כתובת מכון התקנים הישראלי.

All rights reserved. No part of this publication may be photocopied, published or otherwise reproduced or translated without prior permission in writing of the Standards Institution of Israel.
1991©

כל הזכויות שמורות למכון התקנים הישראלי. אין לצלם, להעתיק לפרסם או לתרגם תקן זה או קטעים ממנו ללא רשות מראש ובכתב ממכון התקנים הישראלי.

מכון התקנים הישראלי

רח' חיים לבנון 42, תל-אביב 69977

גיליון תיקון מס' 1
תקן ישראלי
ת"י 1118
חלק 11

תכולה אחידה של מוצרי מזון ארוזים מראש: מוצרי
מזון יבשים - דגנים וקטניות מעובדים וחטיפים על בסיס
תפוחי-אדמה, דגנים וקטניות

סכת חשמ"ט
דצמבר 1988

Uniform contents of prepackaged food: Dry food
products - Processed cereals and pulses, and
snacks made from potatoes, cereals and pulses

גיליון תיקון זה מעדכן את
התקן הישראלי ת"י 1118 חלק 11 מאוגוסט 1982

סעיף 3. התכולה המוצהרת

לאחר המשפט הראשון בסעיף יוסף משפט זה:

התכולה המוצהרת באריזה חד-מנתית תהיה כפולה של 5 ג', אך לכל הפחות 10 ג'

ולכל היותר 40 ג'.

הערות השוליים 2 - ההערה חושמט.

מיון עשרוני:

664:834

תקן רשמי

מכון התקנים הישראלי

רחוב האוניברסיטה 42, תל-אביב 69977

552

150-89-02-א